

STORTINGET

Innst. 218 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:57 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å etablere et statlig investeringsfond for flytende havvind med følgende premisser:
 - a) at støtten sikrer tilstrekkelig rask utvikling og utbygging av teknologi for flytende havvind til at det etableres et hjemmemarked som legger til rette for utvikling av en ny eksportindustri
 - b) at partene i arbeidslivet inkluderes slik at man sikrer ryddige arbeidsforhold og at dette bygger på kunnskapen til arbeidere i leverandør- og oljeindustrien
 - c) at det kommer på plass et helhetlig støtte- og skatteregime som sikrer at gunstige støtteordninger i oppstartsfasen betales tilbake til fellesskapet
 - d) at det utarbeides helhetlige nasjonale planer og grundige konsesjonsprosesser som sikrer at det ikke bygges ut flytende havvind i områder der det vil ha betydelige negative miljøkonsekvenser

- e) at energiproduksjonen fra flytende havvind bidrar til et norsk lavutslippssamfunn og utvikling av ny, miljøvennlig fastlandsindustri
2. Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en egen stortingsmelding om havvind som blant annet tar for seg industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø og fiskeri.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Terje Halleland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til representantforslaget. Komiteen mener havvind har potensial til å bli et nytt fornybart industrieventyr for Norge. Komiteen er opptatt av gode rammevilkår og en forutsigbar politikk for at Norge skal lykkes med havvind. Komiteen mener at havvind kan bety nye forretningsmuligheter for norsk industri og næringsliv, samtidig som vi, på grunn av vår kompetanse fra petroleumsnæring, skipsfart, verftsindustri og fornybar energi, har store muligheter til å bli ledende.

Komiteen viser til at det skjer en rask teknologiutvikling innen havvind, og at kostnadene er på vei nedover. I den forbindelse merker komiteen seg at regjeringen har foreslått en åpning av to områder for vindkraftproduksjon til havs, og at det er bedt om innspill til et tredje område. Videre viser komiteen til at regjeringen arbeider med å gjøre ferdig forskrift som regulerer konsesjonsprosessen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg at det finnes flere og gode virkemidler som støtter opp om selskaper som ønsker å satse på havvind. Flertallet viser til at man gjennom virkemiddelapparatet kan få direkte investeringer i prosjektet eller annen finansiell støtte, i tillegg til at man legger til rette for forsknings- og utviklingsaktivitet. I den forbindelse påpeker flertallet at Enova har gitt tilsagn om støtte på 2,3 mrd. kroner til det flytende vindkraftverket Hywind Tampen.

Komiteen viser til viktigheten av å legge til rette for lønnsom utbygging av fornybar energi. Komiteen merker seg teknologiutviklingen og at norske aktører er i front. Komiteen viser videre til statsrådens svarbrev av 28. februar 2020. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at representantforslaget ikke bør vedtas.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at forslagsstiller foreslår å bruke Statens pensjonsfond utland til å etablere et statlig investeringsfond for utvikling av havvindindustri. Flertallet er uenige i forslaget om å bruke oljefondet på denne måten. Flertallet viser til at fondets mandat bygger på utenlandsinvesteringer, og at det ikke skal brukes til å investere nasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener videre at det er mer hensiktsmessig og effektivt å bevilge mer midler til eksisterende investeringsfond, som Nysnø, enn å etablere nye fond. Disse medlemmer mener med utgangspunkt i dette at representantforslaget fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind ikke skal vedtas.

Komiteen viser til at markedet for flytende havvind er under etablering flere steder i verden. Norges sterke posisjon innen olje og gass og maritim og marin industri er et godt utgangspunkt for at Norge også på dette feltet kan ta en lederrolle både nasjonalt og glo-

balt. Komiteen er enig med forslagsstiller i at en satsing på havvindindustri krever en aktiv næringspolitikk som både tilrettelegger for utbygging av felt på norsk sokkel, og som bidrar til å utvikle en norskbasert leverandørindustri som kan utvikle teknologi og løsninger i et hjemmemarked.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at norsk flytende havvind kan bli et svært viktig bidrag for å dekke energibehovet og for å nå krevende klimamål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Representantforslag 132 S (2018–2019) om norsk satsing på havvindindustri, som ble fremmet av medlemmer fra Arbeiderpartiet 10. april 2019. Disse medlemmer ser positivt på at flere nå tar til orde for å satse på havvind på norsk sokkel.

Komiteen vil understreke viktigheten av sameksistens og en helhetlig forvaltning som ser samtlige næringer og miljøhensyn i sammenheng på norsk sokkel. Komiteen mener at samarbeid på tvers av næringer er viktig fordi det bidrar til å skape nye ideer, større verdier og flere arbeidsplasser. Koblinger mellom marine og maritime næringer, eksempelvis kompetanseoverføring fra petroleum til oppdrettsteknologi, er essensielt i denne sammenheng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener derfor at det bør legges til rette for bedre sameksistens, mer kompetansedeling og innovasjon samt tettere samarbeid mellom havnæringene langs den norske kysten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti er enige i at samarbeid mellom selskaper og næringer på sokkelen er viktig. Disse medlemmer merker seg at et slikt samarbeid og kompetanseoverføring allerede finnes i stor grad, blant annet eksemplifisert gjennom koblingen mellom maritime og marine næringer. Disse medlemmer er på vakt mot diffuse formuleringer. I denne sammenhengen er det viktig at havvindnæringen og marine næringer samarbeider om arealbruk. Regjeringens forslag om å åpne områder for havvind har vært gjenstand for en normal høringsprosess der alle innspill blir lyttet til.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Norge i dag mangler en overordnet strategi for en norsk industrisatsing på havvind. Flertallet merker seg at forslagsstiller ber om at regjeringen snarest legger fram en egen stortingsmelding om havvind, som blant annet tar for seg industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø og fiskeri. Flertallet mener at det i tillegg trengs en stor nasjonal strategi som ser industriell satsing på havvind i et langsiktig perspektiv, med konkrete og trinnvise tiltak for utvikling med fokus på sameksistens med andre næringer og med fokus på lokale ringvirkninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til Arbeiderpartiets, Senterpartiets, Sosialistisk Venstrepartis og Miljøpartiet De Grønnes merknad om en strategi for havvind. Disse medlemmer påpeker at det i forbindelse med Prop. 1 S (2017–2018) ble lagt frem en strategi for flytende havvind. Utgangspunktet for denne strategien er at Norge har en velutviklet forvaltning av både fornybare ressurser og olje- og gassressurser. Innenfor begge felt er teknologinytrale rammevilkår og samfunnsøkonomiske vurderinger viktige, og regjeringen har holdt fast ved disse grunnprinsippene i energi- og petroleumspolitikken. Strategien viser hvordan man kan bygge videre på denne forvaltningen, og tar for seg en rekke relevante områder. I strategien går man gjennom arealbruk, kostnader, innovasjonsskjeden, støtteordninger (Energi 21, ENERGIX-programmet, Enova, Innovasjon Norge, Eksportkreditt og GIEK og Norwegian Energy Partners), regelverk, energiløsninger for petroleumsvirksomheten og åpning av områder etter havenergilooven, inklusive unntak for forsyning til petroleumsvirksomhet. Disse medlemmer viser videre til de grep som allerede er gjennomført for å styrke norske virksomheters konkurransekraft når det gjelder havvind. Olje- og energidepartementet (OED) har inngått en avtale om energisamarbeid mellom landene rundt Nordsjøen, hvor vindkraft til havs er samarbeidets hovedfokus. I tillegg finansieres forsknings- og teknologiprogrammer gjennom Norges forskningsråd, Innovasjon Norge og Enova.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, vil understreke viktigheten av at det stilles krav om norsk andel og innhold i utvikling av en havvindindustri på norsk sokkel. Flertallet viser til at slike krav ikke i tilstrekkelig grad ble stilt til Equinors flytende havvindprosjekt, Hywind Tampen. Flertallet mener

derfor at det skal stilles tydeligere og høyere krav på disse områdene for fremtidige havvindprosjekter i Norge.

Flertallet viser til at det finnes mange aktører innen norsk leverandørindustri som har den rette kompetansen til å kunne bidra til utviklingen av havvind som storindustri i Norge. Flertallet mener derfor det er viktig at det sikres et mangfold av aktører som får ta del i denne industriutviklingen. Flertallet understreker at det i den forbindelse må stilles strenge krav til norske lønns- og arbeidsvilkår for alle som vil ta del i denne industriutviklingen på norsk sokkel.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i etableringen av testområder for vindproduksjon til havs, slik at Norge kan bli en stor produsent av flytende havvind med konkurransedyktige aktører i hele verdikjeden.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordsjø-samarbeid for utvikling av en langsiktig forvaltningsplan for havvind, med tanke på eksport.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norsk sokkel har en kapasitet på 3 GW innen 2030.»

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om at Norge skal ha en 10 pst. markedsandel av den globale omsetningen i havvindmarkedet, og en omsetning på 50 mrd. kroner innen 2030, og tilrettelegge for dette.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for utslippsreduksjoner i olje- og gassindustrien ved at elektrisitetsproduksjon med gassturbiner offshore kan erstattes av havvind.»

«Stortinget ber regjeringen gi Statnett ansvar for å utvikle og drifte et fremtidig offshorestrømnett i Nordsjøen.»

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for et norsk marked for ny maritim energiteknologi, herunder offshorevindkraft, med testsentre og energiparker til havs.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal strategi for havvind som ser industriell satsing på hav-

vind i et langsiktig perspektiv med konkrete og trinnvise tiltak for utvikling.»

Flertallet, er positive til initiativet som kommer fra Rødt på dette området. Flertallet viser til at det i flere sammenhenger er pekt på at Norges rolle som ledende innenfor havvind avhenger av at det handles raskt. Flertallet viser til at nødvendig teknologi er tilgjengelig hos aktører i Norge i dag, men det mangler, slik flertallet ser det, en helhetlig norsk strategi for havvind.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne er derfor positive til forslaget som innebærer en stortingsmelding om havvind. Denne bør i tilfelle kunne ut i en mer konkretisert og tydelig strategi med et klart angitt mål for produksjon av havvind i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er ikke uten videre enige i at et nytt statlig investeringsfond er riktig virkemiddel for etablering av prosjekter innen flytende havvind, når man for eksempel allerede har det statlige investerings-selskapet Nysnø Klimainvesteringer AS. Disse medlemmer ser likevel at investering og utvikling innen havvind er kostnadskreven, og at satsing må innebære økonomisk lønnsomhet for den som skal investere.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil i den forbindelse vise til Senterpartiets forslag om et grønt investerings-selskap for utvikling av næringsvirksomheter som baserer seg på fornybare løsninger, som et redskap for den type prosjekter.

Videre deler komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti forslagsstillerens fokus på sameksistens mellom økt satsing på havvind og eksisterende havnæringer, samt miljøhensyn ved etablering og drift av havvind.

På denne bakgrunn vil komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge fram en ny og utvidet strategi for havvind hvor både industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø, fiskeri og andre relevante næringer er vurdert, samt angi et konkret mål for norsk produksjon av havvind innenfor en nærmere angitt tidsramme.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har lenge etterlyst en mer konkret satsing på flytende havvind fra regjeringen og er enige i intensjonen til forslagsstiller om at det er behov for en stor satsing på dette.

Disse medlemmer vil vise til følgende forslag som Stortinget har vedtatt, men hvor regjeringen ikke har handlet:

Vedtak nr. 824, 4. juni 2018 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide detaljert forskrift for åpning og tildeling av konsesjoner for havvind på norsk sokkel»

Vedtak nr. 825, 4. juni 2018 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede internasjonale erfaringer med og relevante modeller for støttemekanismer i tidligfase som er tilstrekkelige for å stimulere til rask utvikling av havvindprosjekter i kommersiell skala.»

Den manglende oppfølgingen vil bli kommentert i innstillingen til Meld. St. 12 (2019–2020).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti er uenige med komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne i at anmodningsvedtakene nr. 824 og nr. 825 av 4. juni 2018 ikke er fulgt opp. Disse medlemmer merker seg at energi- og miljøkomiteen ikke hadde merknader til oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene i Innst. 9 S (2019–2020). Disse medlemmer viser til at Olje- og energidepartementet har hatt høring om forslag til forskrift om fornybar energiproduksjon, og at departementet vil orientere Stortinget på egnet måte når områder er åpnet og forskriften fastsatt. Videre viser disse medlemmer til at Olje- og energidepartementet utreder de spørsmål anmodningsvedtak 825 av 4. juni 2018 reiser, og at man vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til at norsk leverandørindustri har et unisont krav om å legge ambisjonene og pengene på bordet, slik at det kan bygges nye flytende havvindparker på norske hav. Ifølge en Sintef-rapport kan vi utvikle over 50 000 nye arbeidsplasser dersom vi raskt gir flytende havvind gode nok betingelser. En Menon-rapport har gått enda lenger i sine anslag for antall mulige arbeidsplasser.

Formålet med en flytende havvindsatsing er å utvikle teknologi som kan brukes til å produsere fornybar energi i Norge, å gi oppdrag til leverandørindustrien og å gjøre det mulig å produsere fornybar energi globalt for

å fortrenge fossil energi. Da er det en forutsetning å få i gang prosjektene før leverandørindustrien mangler prosjekter fra petroleum, og stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår for å gjøre det mulig for disse å konkurrere.

Flytende havvind har i dag en høyere kostnad enn annen fornybar energi, men havvindmarkedet har hatt en enorm vekst på 30 pst. hvert år fra 2010 til 2019. Det har først og fremst vært drevet av bunnfast havvind, hvor kostnadene også har gått dramatisk ned, i stor grad på grunn av satsinger fra land rundt Nordsjøen utenom Norge. En slik effektivisering og læringskurve kan også forventes i den flytende delen av havvindsatsingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at flytende havvind er en industriell mulighet, og til at vi har flere store aktører som allerede er involvert – slik som Equinor med Hywind Tampen og Aibel som har bygget omformerplattformer og andre havvindprosjekter. Det er likevel ikke nok til å bygge en nasjonal satsing og gir ikke tilstrekkelig store markedsandeler. Noen av drivkreftene for en slik mulighet er at verden skal styres etter målene i Parisavtalen og dermed sørge for at fornybar energi blir rimeligere og mer konkurransedyktig, og at det er mindre konflikter om bruk av arealer langt til havs enn på land både i Norge og ellers i Europa. Skal dette kunne realiseres, er det nødvendig å sette seg nasjonale mål for hva som skal oppnås. Dette har vært avgjørende for et grønt skifte i andre land. Flertallet vil derfor foreslå at det settes et slikt mål.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt mål for utbygging av flytende havvind.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ser positivt på at regjeringen arbeider med et konsesjonssystem, og vil avvente dette arbeidet selv om det har tatt tid.

Disse medlemmer mener det er åpenbart at det ikke er tilstrekkelig med dagens virkemiddelapparat for å realisere kommersiell utbygging av flytende havvind. Det har de fleste aktuelle aktører og flere eksterne utredningsmiljøer fremhevet. Det er derfor nødvendig å innføre en modell for å sikre økonomi i utbygging av stor skala flytende havvind, og begynne å beregne dette inn i budsjetter og prioriteringer. Flere har foreslått at det må på plass et auksjonsbasert system for subsidier for å sikre tilstrekkelig konkurranse mellom selskaper samtidig som det er kontroll på omfanget av subsidier. Et annet virkemiddel som må utredes, er å la flytende hav-

vind være omfattet av petroleumsskattereglene med tilsvarende avskrivninger. Disse medlemmer vil peke på at regjeringen allerede skal utrede et støttesystem etter vedtak i Stortinget, men det ser ikke ut som dette er blitt prioritert. Disse medlemmer legger likevel til grunn at det arbeides med dette, og at regjeringen kommer tilbake med forslag.

På denne bakgrunn fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig med forslag til en finansieringsmodell som sikrer utbygging og realisering av prosjekter innenfor flytende havvind.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjering utrede hvorvidt flytende havvind skal være omfattet av et tilsvarende skatteregulverk som petroleumsnæringen gjennom petroleumsskattelovgivningen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til de ulike forslagene lagt frem av medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Disse medlemmer merker seg at det allerede finnes testområder for vindproduksjon til havs. Disse medlemmer er positive til at det testes mer på sokkelen. Samtidig understreker disse medlemmer at det må skje i god dialog med de marine næringene. Videre påpeker disse medlemmer at OED har signert en avtale om energisamarbeid mellom landene rundt Nordsjøen, der vindkraft til havs er samarbeidets hovedfokus.

Disse medlemmer har store ambisjoner for utviklingen av havvind på norsk sokkel. Samtidig stiller disse medlemmer seg tvilende til om konkrete mål om fremtidig markedsandel eller et mål på kronen om hvor mye det skal omsettes for innen 2030, er veien å gå. Disse medlemmer viser videre til forslaget om en fastsatt målsetting på 3 GW kapasitet på norsk sokkel innen 2030. Til sammenligning vil Hywind Tampen bidra med 0,09 GW. Disse medlemmer påpeker at det ikke krever noe å formulere imponerende kvantitative målsettinger, og merker seg at ingen av tiltaksforslagene som er lagt frem av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil sikre måloppnåelse for de målene som diskuteres. Disse medlemmer mener det viktigste er å legge til rette for lønnsom produksjon som blant annet kommer norsk leverandørindustri

til gode, og som gjør norsk sokkel til et attraktivt område for havvind.

Videre vil disse medlemmer påpeke at regjeringen er tydelig på at det ikke skal være nødvendig å åpne områder etter havenergiloven for å kunne håndtere søknader om vindkraftproduksjon til havs for å forsyne petroleumsinstallasjoner. Mindre anlegg som er forsyningsanlegg til petroleumsinstallasjoner, gis unntak for åpning av areal etter havenergiloven.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at havvind spås å bli blant de viktigste fornybare energikildene i fremtiden. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett for 2020 legger opp til en utbygging av 100 TWh havvind på norsk sokkel innen 2030. Det er på nivå med Storbritannias ambisjoner, men langt mer ambisiøst enn regjeringens planer.

Dette medlem viser til at store deler av utbyggingen i Storbritannia vil være bunnfast havvind, som i motsetning til flytende havvind i flere tilfeller kan være lønnsomt å bygge ut i stor skala nå.

Dette medlem viser til at verden må halvere klimagassutslippene innen 2030 for å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. Det vil kreve enorme mengder ny fornybar energi å nå det målet. Det er 10 år til 2030, og dette medlem mener derfor at regjeringen må legge bedre til rette for en storstilt utbygging av bunnfast havvind i tillegg til flytende.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at norsk sokkel har en kapasitet på 3 GW innen 2030.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sette et mål om at Norge skal ha en 10 pst. markedsandel av den globale omsetningen i havvindmarkedet, og en omsetning på 50 mrd. kroner innen 2030, og tilrettelegge for dette.

Forslag 3

Stortinget ber regjering utrede hvorvidt flytende havvind skal være omfattet av et tilsvarende skatteregulverk som petroleumsnæringen gjennom petroleums-skattelovgivningen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen få fortgang i etableringen av testområder for vindproduksjon til havs, slik at Norge kan bli en stor produsent av flytende havvind med konkurransedyktige aktører i hele verdikjeden.

II

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nord-sjøsamarbeid for utvikling av en langsiktig forvaltningsplan for havvind, med tanke på eksport.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for utslippsreduksjoner i olje- og gassindustrien ved at elektrisitetsproduksjon med gassturbiner offshore kan erstattes av havvind.

IV

Stortinget ber regjeringen gi Statnett ansvar for å utvikle og drifte et fremtidig offshorestrømnett i Nordsjøen.

V

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for et norsk marked for ny maritim energiteknologi, herunder offshorevindkraft, med testsentre og energiparker til havs.

VI

Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal strategi for havvind som ser industriell satsing på havvind i et langsiktig perspektiv med konkrete og trinnvise tiltak for utvikling.

VII

Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge fram en ny og utvidet strategi for havvind hvor både industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø, fiskeri og andre relevante næringer er vurdert, samt angi et konkret mål for norsk produksjon av havvind innenfor en nærmere angitt tidsramme.

VIII

Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt mål for utbygging av flytende havvind.

IX

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig med forslag til en finansieringsmodell som sikrer utbygging og realisering av prosjekter innenfor flytende havvind.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 31. mars 2020

Ketil Kjenseth

leder

Stefan Heggelund

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråd Tina Bru til energi- og miljøkomiteen, datert 28. februar 2020****Representantforslag 57 S (2019-2020) om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind**

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen 11. d.m. med oversendelse av representantforslag 57 S (2019-2020) fra representanten Moxnes til utredning mv.

Forslag 1:

"Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å etablere et statlig investeringsfond for flytende havvind med følgende premisser:

- a) at støtten sikrer tilstrekkelig rask utvikling og utbygging av teknologi for flytende havvind til at det etableres et hjemmemarked som legger til rette for utvikling av en ny eksportindustri*
- b) at partene i arbeidslivet inkluderes slik at man sikrer ryddige arbeidsforhold og at dette bygger på kunnskapen til arbeidere i leverandør- og oljeindustrien*
- c) at det kommer på plass et helhetlig støtte- og skatteregime som sikrer at gunstige støtteordninger i oppstartfasen betales tilbake til fellesskapet*
- d) at det utarbeides helhetlige nasjonale planer og grundige konsesjonsprosesser som sikrer at det ikke bygges ut flytende havvind i områder der det vil ha betydelige negative miljøkonsekvenser*
- e) at energiproduksjonen fra flytende havvind bidrar til et norsk lavutslippssamfunn og utvikling av ny, miljøvennlig fastlandsindustri"*

Regjeringen er positiv til utvikling av vindkraft til havs og er derfor også godt i gang med å legge til rette for denne næringen. Vi ser en rask teknologiutvikling og lavere kostnader for teknologien. Olje- og energidepartementet har derfor foreslått en åpning av to områder for vindkraftproduksjon til havs, og bedt om innspill til et tredje område. Høringen ble avsluttet 1. november i fjor og vi går nå gjennom høringsuttalelsene.

Departementet arbeider også med å gjøre ferdig en forskrift som regulerer konsesjonsprosessen. Et helt sentralt hensyn vil nettopp være å unngå negative miljøkonsekvenser.

Vindkraft til havs, både bunnfast og flytende, byr etter mitt syn på store muligheter for norske bedrifter og norsk teknologi. Norge kan bygge på unik erfaring fra olje- og gassnæringen, skipsfart, verftsindustri og fornybar energi. Markedet er her globalt. På kort sikt ligger mulighetene for utbygging først og fremst i andre land, der fossil kraftproduksjon er i ferd med å bli erstattet med fornybar energi, og der de fornybare alternativene på land er dyrere enn her hjemme.

I Norge har vi allerede en fornybar og nær utslippsfri kraftforsyning. Ifølge NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse 2019-2040 og våre nabolands energi- og klimaplaner, kan det komme nesten 100 TWh netto ny kraftproduksjon i Norden frem mot 2040. Framskrivningene for Norge bygger på eksisterende utbyggingsplaner og vurderinger av kostnads- og teknologiutvikling. I framskrivningene utgjør vindkraft den største andelen av ny kraftproduksjon både i Norge og Norden, mens solenergi er den teknologien som har størst prosentvis vekst. Vannkraft opprettholder posisjonen som største produksjonskilden. I følge NVEs analyse demper det økende kraftoverskuddet kraftprisøkningen som følger av økte brensels- og CO₂-priser i det europeiske kraftmarkedet. Dette påvirker også lønnsomheten til havvind

Regjeringen har flere virkemidler som støtter opp om bedrifter som ønsker å satse innen vindkraft til havs. Det statlige investeringsselskapet Nysnø Klimainvesteringer AS skal bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer som direkte eller indirekte bidrar til dette. Investeringene skal i hovedsak rettes mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering. Investeringsfokus skal være bedrifter i tidlige faser, men selskapet har mulighet til å gjennomføre oppfølgingsinvesteringer i senere faser.

I tillegg har det næringsrettede virkemiddelapparatet en rekke ordninger som skal stimulere til forsknings- og utviklingsaktivitet. Virkemidlene omfatter muligheter for lån og tilskudd, rådgivning, testing og pilotering. Dette inkluderer ordninger som er særlig spisset mot kommersialisering av ny miljøvennlig teknologi, som Innovasjon Norges miljøteknologiordning. Prosjekter innen flytende vindkraft kan få støtte fra disse ordningene, gitt at de når opp i konkurransen med prosjekter fra andre næringer. Videre kan Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og Eksportkreditt Norge AS gi garantier og lån på markedsmessige vilkår i tilknytning til eksport av norske kapitalvarer og tjenester. GIEK og Eksportkreditt Norge kan også gi garanti og lån på markedsmessige vilkår til kjøpere i Norge av leveranser tilknyttet vindkraft til havs.

Enova har gitt tilsagn om en støtte på 2,3 mrd. kroner til det flytende vindkraftverket Hywind Tampen. Dette prosjektet har levert plan for utbygging og drift, som nå er til behandling i mitt departement.

Olje- og energidepartementet støtter også Norwegian Energy Partners (Norwep), som er en døråpner internasjonalt for norske bedrifter. Det er store mulighe-

ter i vårt nærområde i Europa. Norske bedrifter er også involvert i prosjekter i USA og i Asia.

Regjeringen ønsker å legge til rette for lønnsom utbygging av fornybar energi. Økt produksjon av fornybar energi kan bidra til at det blir lettere å omstille Norge til et lavutslippssamfunn, og stabil tilgang på kraft til konkurransedyktige priser er gunstig for norsk økonomi og norske bedrifter. Det er derimot viktig med støtte til teknologiutvikling og demonstrasjonsprosjekter slik regjeringens politikk legger opp til.

For øvrig forbereder jeg et svar på Stortingets anmodning i vedtak 825 (2017-2018) om å utrede *"internasjonale erfaringer med og relevante modeller for støttemekanismer i tidligfase som er tilstrekkelige for å stimulere til rask utvikling av havvindprosjekter i kommersiell skala"*.

Forslag 2:

"Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en egen stortingsmelding om havvind som blant annet tar for seg industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø og fiskeri".

Olje- og energidepartementet har hatt på høring et forslag om åpning av områder for fornybar energiproduksjon til havs etter havenergilova og et forslag til forskrift som regulerer konsesjonsprosessen. Høringen ble avsluttet 1. november i fjor, og vi går nå gjennom høringssvarene med sikte på å åpne områder og fastsette en forskrift. I dette arbeidet er hensynet til miljø og fiskeri sentralt. Flere av de temaene som foreslås i en egen stortingsmelding er allerede dekket i høringen og det pågående arbeidet.

Jeg mener det ikke er hensiktsmessig med en stortingsmelding for å slutføre arbeidet med å åpne områder og fastsette nærmere regler for vindkraft til havs. Det er også kort tid siden regjeringen la fram en strategi for flytende vindkraft i Prop. 1 S (2017-2018).

Vi ser nå en rask teknologiutvikling der også norske aktører er i front. Med det nye regulatoriske rammeverket og tilgjengelig areal i norske havområder, mener jeg viktige brikker faller på plass. Jeg deler representantens forventninger til norske bedrifters muligheter i dette markedet, og mener vi nå åpner et mulighetsrom også på norsk sokkel.

